

PROGRAM DE GUVERNARE ÎN REGIM DE RECONSTRUCȚIE ARHITECTURA GENERALĂ DEFINITIVĂ

Cuprinsul celor cinci volume, fasciculele, anexele și Portofoliul național de reforme

Modelul dă logica. Programul dă ordinea. Statul capabil dă execuția. Portofoliul de reforme transformă întreaga construcție în acțiune guvernamentală.

Document de arhitectură editorială și operațională

Versiune de lucru consolidată

1. Rolul documentului

Acest document fixează arhitectura definitivă a Programului de guvernare în regim de reconstrucție. El stabilește locul fiecărui volum, numerotarea continuă a capitolelor, relația dintre politicile sectoriale și mecanismele de execuție, precum și modul în care toate măsurile vor fi extrase la final în Portofoliul național de reforme.

- Volumul I definește contractul guvernării, comanda, stabilizarea și finanțarea.
- Volumul II construiește statul care poate executa: administrație, reguli, finanțe, date, justiție economică și control.
- Volumul III dezvoltă economia productivă și autonomia strategică.
- Volumul IV răspunde direct problemelor care definesc securitatea vieții cotidiene.
- Volumul V transformă toate volumele într-un portofoliu de reforme, legi, proceduri, proiecte, costuri și indicatori.

Niciun volum nu este autonom. Volumul I dă sensul; Volumul II construiește instrumentul; Volumele III și IV livrează transformarea; Volumul V asigură execuția.

2. Arhitectura generală în cinci volume

Vol.	Titlu	Funcție	Stadiu
I	Contractul guvernării	Diagnostic, formulă politică, reprezentare, comandă, 100 de zile, stabilizare, finanțare, PNRR.	Finalizat — Ediția 2.0
II	Stat capabil, finanțe și justiție economică	Administrație, funcție publică, AI, fiscalitate, companii publice, achiziții, predictibilitate și control.	De redactat
III	Reconstrucție productivă și autonomie strategică	IMM, industrie, agricultură, energie, cercetare, infrastructură, capital, apărare industrială și export.	De redactat
IV	Securitatea vieții cotidiene	Sănătate, educație, apărare, ordine publică, mediu, muncă, familie, locuire, mobilitate și cultură.	De redactat
V	Portofoliul național de reforme și execuția	Reforme fundamentale și sectoriale, acte normative, costare, calendar, KPI, riscuri și dashboard.	Se construiește transversal

3. Taxonomia canonică a întregului program

- Obiectiv suprem** — direcția politică majoră a mandatului.
- Misiune națională** — rezultat transversal care cere cooperarea mai multor ministere.
- Program** — ansamblu coerent de reforme, investiții și măsuri.
- Reformă** — schimbarea structurală a unei reguli, instituții, piețe sau relații.
- Măsură** — intervenția concretă legislativă, administrativă, fiscală sau investițională.
- Proiect** — unitatea executabilă cu buget, termen, responsabil și rezultat.
- Indicator** — variabila prin care se verifică rezultatul public.

Ministerele nu formează un nivel strategic separat. Ele sunt responsabili de execuție. Primele 100 de zile, cele 18 luni și mandatul de patru ani reprezintă trei ferestre temporale asupra acelorași reforme.

VOLUMUL I — Contractul guvernării

Subtitlu: Diagnostic, comandă, stabilizare și finanțare. Volumul este finalizat în Ediția 2.0 și constituie fundația politică, instituțională și fiscală a întregului program.

Cap.	Titlu	Conținut
1	România la începutul mandatului	Diagnosticul crizei, limitele de acțiune și riscurile primelor 18 luni.
2	Formula politică și strategică a guvernării	Obiectivele supreme, Misiunea Zero, principiile și filtrul unic al măsurilor.
3	Misiunea Zero	Reprezentare socială verificată, participare publică și legitimitatea deciziei.
4	Economia socială productivă	Protecție, recuperare, incluziune și trecerea graduală către autonomie.
5	Structura Guvernului și centrul de comandă	Prim-ministru, viceprim-miniștri, Comitet de Guvernare, Unitate de Livrare și portofolii.
6	Primele 100 de zile	Adevărul de pornire, protecție imediată, deblocare, triere și instalarea mecanismului de execuție.
7	Stabilizare, protecție și deblocare T0–T+18 luni	Cele zece fluxuri operaționale și condițiile ieșirii din regimul de stabilizare.
8	Finanțe publice și spațiu fiscal	Corecție fiscală, finanțarea programului, investiții, datorie și risc fiscal.
9	PNRR, salarizare publică și tranziția forței de muncă	Auditul funcțiilor, salarizare 2027–2031, AI și pactul de tranziție.

Anexele structurale ale Volumului I

- Matricea consolidată a pachetelor legislative și a regulilor de admitere a măsurilor.
- Modelul fiscal preliminar, scenariile PNRR și registrul riscurilor.
- Dicționarul indicatorilor strategici și lista ilustrațiilor esențiale.
- Glosarul, lista acronimelor, bibliografia oficială și istoricul versiunilor.

VOLUMUL II — Stat capabil, finanțe și justiție economică

Miza Volumului II este să transforme arhitectura de comandă din Volumul I într-un sistem administrativ permanent. El stabilește cum este organizat statul, cum recrutează și remunerează competența, cum folosește datele și AI, cum finanțează politicile, cum reglementează economia și cum răspunde pentru rezultate.

Cap.	Titlu	Problema centrală
10	Reforma administrației și a funcției publice	Auditul misiunilor, proceselor, posturilor și competențelor; recrutare, carieră, salarizare, mobilitate, răspundere și tranziție.
11	Stat digital, AI și securitate cibernetică	Interoperabilitate, identitate digitală, registre de bază, servicii fără hârtie, AI asistată, protecția datelor și reziliență cyber.
12	Finanțe publice, fiscalitate și colectare	Venituri structurale, ANAF, vamă, bugetare multianuală, spending reviews, datorie, garanții și disciplină fiscală.
13	Justiție economică și predictibilitate	Calitatea legii, stabilitate fiscală, termene administrative, insolvență, executarea contractelor, proprietate și contencios.
14	Companii publice, activele statului și servicii economice de interes general	Clasificare strategică, guvernanță, contracte de serviciu public, restructurare, capitalizare, listare sau ieșire ordonată.
15	Finanțe locale și guvernanță teritorială	Resurse locale, egalizare, investiții, cost de operare, datorie locală, contracte centru-teritoriu și huburi regionale.
16	Achiziții publice, reglementare inteligentă și ajutor de stat	Achiziții strategice, acces IMM, cost total, standarde, evaluare de impact, autorizare și scheme de sprijin.
17	Control, evaluare, integritate și transparență	Audit intern și extern, evaluare independentă, integritate, avertizare, date publice, control parlamentar și raportarea rezultatelor.

Anexele structurale ale Volumului II

Anexă	Titlu	Conținut
A	Harta instituțiilor și agențiilor	Misiune, teme, buget, personal, suprapuneri, păstrare, comasare sau desființare.
B	Registrul funcțiilor publice	Funcții, competențe, responsabilitate, grade, salarizare și trasee de carieră.
C	Matricea juridică și constituțională	Compatibilitate cu Constituția, dreptul UE, CEDO, OIM, GDPR și regulile de ajutor de stat.
D	Arhitectura națională de date	Registre de bază, proprietari de date, interoperabilitate, standarde și securitate.
E	Modelul fiscal 2027–2031	Cash, ESA, datorie, garanții, costuri permanente și scenarii.
F	Pactul de tranziție a forței de muncă	Recalificare, redistribuire, venit de tranziție, mobilitate și absorbție privată.

VOLUMUL III — Reconstrucție productivă și autonomie strategică

Volumul III dezvoltă mecanismul economic al programului. Scopul nu este susținerea nediferențiată a tuturor activităților, ci creșterea productivității, complexității economice, valorii adăugate interne, capacității de export și securității strategice.

Cap.	Titlu	Miza productivă
18	Modelul reconstrucției productive	Motoarele, acceleratorii, coridoarele economice și filtrele de selecție a politicilor productive.
19	IMM, antreprenariat și capitalizare internă	Firme de supraviețuire versus firme productive; furnizori locali, capital de lucru, digitalizare, scalare și succesiune.
20	Agricultura comercială și securitatea alimentară	Irigații, asocieri, procesare, zootehnie, logistică, piețe, asigurări și reducerea deficitului agroalimentar.
21	Economia rurală, gospodăria productivă și microagro-clusterele	Gospodării de 0,5–5 ha, cooperative, platforme multietelier, muncă la poartă, servicii și integrare locală.
22	Reindustrializarea post-industrială și lanțurile de furnizori	Specializare inteligentă, relocalizare, tehnologizare, materiale, componente, servicii industriale și achiziții strategice.
23	Energia și resursele strategice	Producție, rețele, stocare, eficiență, gaze, nuclear, regenerabile, minerale critice și preț competitiv.
24	Cercetarea aplicată, inovarea și transferul tehnologic	Universități, institute, centre pilot, proprietate intelectuală, AI, finanțare competitivă și contracte cu economia.
25	Infrastructura, logistica și coridoarele economice	Transport, noduri logistice, porturi, căi ferate, drumuri, conectivitate digitală și dezvoltare teritorială.
26	Finanțarea dezvoltării și capitalul pacient	Banca de dezvoltare, garanții, factoring, leasing, fonduri de capital, obligațiuni și finanțarea lanțurilor de furnizori.
27	Industria de apărare și tehnologiile duale	Capacități industriale, muniții, drone, cyber, mentenanță, cercetare, offset și integrare în lanțurile aliate.
28	Diplomația economică, exporturile și parteneriatele strategice	Piețe externe, proiecte de țară, investiții, diaspora economică, reprezentare comercială și contracte internaționale.

Anexele structurale ale Volumului III

- Harta sectoarelor strategice, lanțurilor de furnizori și dependențelor de import.
- Atlasul coridoarelor economice, nodurilor logistice și specializărilor regionale.
- Matricea de selecție a proiectelor productive: productivitate, complexitate, export, locuri de muncă, teritoriu și compatibilitate UE.
- Portofoliul instrumentelor financiare și al schemelor de ajutor de stat.
- Scenariile energetice, agroalimentare și industriale 2030–2035.

VOLUMUL IV — Securitatea vieții cotidiene și serviciile publice

Volumul IV este partea programului cea mai apropiată de experiența directă a cetățeanului. Fiecare capitol pornește de la problema trăită, identifică mecanismul defect, formulează reforme structurale și fixează rezultate observabile.

Cap.	Titlu	Problemele obligatorii
29	Sănătate și acces la îngrijire	Medicină de familie, prevenție, ambulatoriu, spitale, personal, medicamente, digitalizare, urgență și îngrijire de lungă durată.
30	Educație, competențe și mobilitate socială	Învățare reală, profesori, rural, abandon, profesional, universități, cercetare, AI și legătura cu economia.
31	Apărare națională și reziliență civilă	Forțe, rezervă, mobilizare, infrastructură, stocuri, protecție civilă, continuitate guvernamentală și pregătirea populației.
32	Ordine publică, siguranță rutieră, incendii și situații de urgență	Prevenție, intervenție, poliție, trafic, incendii, salvare, date, responsabilitate și servicii teritoriale.
33	Mediu, apă, păduri și adaptare climatică	Apă potabilă, secetă, inundații, irigații, deșeuri, aer, sol, păduri, biodiversitate și economie circulară.
34	Muncă, venituri și protecție socială	Salarii, productivitate, dialog social, pensii, asistență, incluziune, reconversie și combaterea sărăciei în muncă.
35	Familie, copil, demografie și îmbătrânire	Natalitate, crește, protecția copilului, familii monoparentale, migrație, îngrijire și autonomie la vârste înaintate.
36	Locuire, urbanism și mobilitate cotidiană	Locuințe accesibile, regenerare urbană, chirie, utilități, navetă, transport public și accesibilitate.
37	Cultură, identitate și industrii creative	Patrimoniu, educație culturală, producție creativă, economie culturală, coeziune și reprezentare internațională.

Structura standard a fiecărui capitol sectorial

Nr.	Componentă	Cerință
1	Problema trăită	Experiența cetățeanului, profesionistului, comunității sau întreprinderii.
2	Diagnosticul structural	Finanțare, personal, infrastructură, legislație, date, management și teritoriu.
3	Rezultatul public	Schimbarea concretă care trebuie observată în viața oamenilor.
4	Reformele majore	Maximum 5–7 reforme structurale, ordonate după dependențe.
5	Primele 100 de zile	Decizii, acte, audituri, protecții și proiecte pregătite.
6	T0–T+18 luni	Implementare, pilotare, corecție și primele rezultate măsurabile.
7	Programul de mandat	Scalare, investiții și schimbarea structurală.
8	Costuri și surse	Cost brut, cost net, sursă, impact fiscal și cost ulterior de operare.
9	Indicatori	Bază, ținte anuale, surse de date, responsabil și prag de corecție.
10	Riscuri și tranziție	Impact social, teritorial, juridic, administrativ și măsuri de protecție.

VOLUMUL V — Portofoliul național de reforme și execuția programului

Volumul V nu va fi un nou eseu. El va fi manualul operațional al guvernării și baza comună pentru Guvern, Parlament, buget, negocierile politice, raportarea publică și evaluarea mandatului.

Cap.	Componentă	Funcție operațională
38	Arhitectura Portofoliului național de reforme	Coduri unice, clasificare, criterii de admitere, dependențe și guvernanță.
39	Reformele fundamentale ale mandatului	Setul de 15–20 de reforme fără de care programul nu poate funcționa.
40	Reformele sectoriale	Setul de 30–40 de reforme din economie, servicii publice, apărare, mediu și coeziune.
41	Agenda legislativă și de reglementare	Legi, ordonanțe, hotărâri, ordine, proceduri, standarde și acte europene.
42	Modelul fiscal și harta finanțării	Costuri, venituri, economii, fonduri UE, datorie, garanții, capital privat și scenarii.
43	Matricea de execuție și Master Gantt	100 de zile, 18 luni, mandat, dependențe, drum critic, responsabili și porți de evaluare.
44	Dicționarul indicatorilor și dashboardul public	Definiții, baze, ținte, frecvență, surse, validare și semafor.
45	Matricea juridică și registrul riscurilor	Constituționalitate, drept UE, litigii, capacitate, risc fiscal, social și teritorial.
46	Teritorializarea programului	Regiuni, județe, localități, coridoare, huburi de livrare și contracte operaționale.
47	Evaluarea, versiunea și răspunderea	Raportarea Zilei 100, luna 18, evaluarea anuală, audit independent și actualizarea programului.

Cele trei niveluri ale Portofoliului

- Nivelul A — Reformele fundamentale** — 15–20 de reforme care schimbă funcționarea statului și condițiile dezvoltării.
- Nivelul B — Reformele sectoriale** — 30–40 de reforme care reorganizează domeniile economice și serviciile publice.
- Nivelul C — Măsurile operaționale** — 100–150 de legi, proceduri, investiții, registre, sisteme, scheme și acțiuni administrative.

Fișa standard a unei reforme

Nr.	Câmp obligatoriu
1	Cod și titlu
2	Problema publică
3	Rezultatul urmărit
4	Mecanismul schimbat
5	Actele normative
6	Responsabilul unic
7	Instituțiile participante
8	Calendarul
9	Costul brut și costul net
10	Sursele de finanțare
11	Impactul social și teritorial
12	Relația cu dreptul UE și PNRR
13	Datele, digitalizarea și AI
14	Personalul și competențele

Nr.	Câmp obligatoriu
15	Riscurile și dependențele
16	Indicatorii
17	Condiția de continuare sau oprire
18	Stadiul execuției

4. Reguli obligatorii de redactare și integrare

Nr.	Regulă
1	O singură teză centrală pentru fiecare capitol.
2	Maximum 5–7 reforme majore într-un capitol sectorial.
3	Nicio măsură fără responsabil unic, termen, cost, sursă și indicator.
4	Măsurile permanente trebuie finanțate din surse permanente.
5	Fondurile europene nu finanțează obligații curente fără sursă ulterioară.
6	Nicio structură nouă fără precizarea structurii pe care o înlocuiește, o absoarbe sau o simplifică.
7	Digitalizarea urmează simplificării procesului; AI nu automatizează birocrăția inutilă.
8	Restructurarea este însoțită de redistribuire, recalificare și tranziție profesională.
9	Fiecare măsură are analiză de incidență socială, teritorială și asupra IMM-urilor.
10	Performanța se măsoară prin rezultat public net, nu prin volumul de activitate administrativă.
11	Orice investiție include costul total de viață și sursa de operare.
12	Orice program poate fi oprit dacă nu trece porțile de evaluare.

5. Anexele tehnice transversale

Cod	Anexă
T1	Modelul fiscal multianual 2027–2031
T2	Dicționarul indicatorilor
T3	Matricea legislativă și constituțională
T4	Registrul riscurilor și scenariilor
T5	Master Gantt și drumul critic
T6	Harta instituțiilor, agențiilor și competențelor
T7	Harta investițiilor și costurilor de operare
T8	Analiza distribuțională și teritorială
T9	Arhitectura datelor și interoperabilității
T10	Agenda negativă: programe, excepții, structuri și proiecte care încetează
T11	Bibliografia oficială și registrul surselor
T12	Inventarul ilustrațiilor și standardul grafic

6. Ordinea de lucru recomandată

Etapă	Acțiune	Rezultat
Etapa 1	Aprobarea prezentei arhitecturi	Fixarea cuprinsului și a numerotării.
Etapa 2	Redactarea Volumului II	Statul capabil și regulile de execuție.
Etapa 3	Redactarea Volumului III	Reconstrucția productivă și autonomia strategică.
Etapa 4	Redactarea Volumului IV	Politicele sectoriale și securitatea vieții cotidiene.
Etapa 5	Audit intervolume	Coerență, costuri, legislație, indicatori, instituții și suprapuneri.
Etapa 6	Construirea Volumului V	Portofoliul de reforme, agenda legislativă și dashboardul.
Etapa 7	Ediția publică	Rezumat executiv, volume editate, grafică unitară și documente de prezentare.

Ordinea propusă protejează proiectul de două riscuri: dezvoltarea sectorială fără stat capabil și construirea unei arhitecturi administrative fără răspuns la problemele reale ale oamenilor.

7. Concluzie

Programul este conceput ca un sistem integrat de guvernare, nu ca o colecție de promisiuni. El începe cu diagnosticul și contractul politic, construiește capacitatea statului, dezvoltă economia productivă, răspunde problemelor sectoriale și se încheie cu un Portofoliu național de reforme complet costabil, programabil și verificabil.

Această arhitectură permite redactarea în fascicule fără pierderea unității, introducerea ulterioară a noilor date și transformarea întregii lucrări într-un instrument efectiv de guvernare.